

Załącznik
do Uchwały nr XXXVII/338/2022
Rady Gminy w Zakrzewie
z dnia 10 marca 2022 roku

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
GMINY ZAKRZEW NA 2022 ROK**

WSTĘP

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii gminy Zakrzew na 2022 rok określa lokalną strategię działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, profilaktyki uzależnień i minimalizacji szkód, jakie wynikają z nadużywania alkoholu oraz w zakresie walki z narkomanią. Gmina na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskała kompetencje do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w społeczności lokalnej. Zadania Programu zgodnie z art. 4¹ ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, należą do zadań własnych gminy.

W związku z nowelizacją z dnia 17.12.2021 roku ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań gminy zostało dodane prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym. Ponadto programy przyjęte przed 01.01.2022 r. pozostają w mocy do 31.03.2022 roku – po tym czasie są uchylane. Oznacza to obowiązek przyjęcia nowego programu najpóźniej do końca marca 2022 roku.

Nowelizacja wprowadza obowiązek połączenia programu przeciwdziałania alkoholizmowi i programu przeciwdziałania narkomanii w jeden dokument oraz elementem gminnego programu mogą być zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym – ze względu na ich rosnące rozpowszechnianie oraz wynikające z nich szkody zarówno zdrowotne, jak i społeczne. Warto wskazać, że niestety, w przeciwieństwie do uzależnień chemicznych, uzależnienia behawioralne nadal przez społeczeństwo nie są odbierane jako choroba – mimo, że faktycznie są. W konsekwencji osoby te rzadziej są objęte specjalistycznym wsparciem. Dlatego podjęcie terapii i pracy nad sobą jest jedyną słuszną drogą, którą może pójść osoba uzależniona.

Uzależnienia behawioralne określają takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności np. hazard, zakupy, granie w gry itp., a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

Uzależnienia stanowią wciąż aktualny i poważny problem współczesnego świata. Ryzyko uzależnienia się od wielu środków jest zbyt niepokojące wobec łatwej do nich dostępności.

Także uzależnienie od alkoholu jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów ekonomicznych, jakie ponoszą osoby indywidualne i całe społeczeństwo. Choroba alkoholowa ma wiele aspektów: wpływa na sferę zdrowotną, psychiczną, duchową i rodzinną uzależnionego. Problemy wynikające z nadużywania alkoholu wyróżniają się na tle innych ze względu na ich wpływ na wiele dziedzin życia społecznego. Przyczyniają się do negatywnych zjawisk, jak wypadki komunikacyjne, wykroczenia i czyny karalne. Nietrzeźwość to także jedna z głównych barier utrudniających wydostanie się z biedy. Niejednokrotnie z uzależnieniem wiąże się problem przemocy domowej.

Również jednym z najpoważniejszych problemów społecznych XXI wieku jest zażywanie narkotyków. Uzależnienie od narkotyków jest problemem wieloaspektowym. Oddziałuje na samego uzależnionego, niszcząc jego zdrowie, na jego rodzinę, ale także w szerszym ujęciu na całe społeczeństwo. Zjawisko narkomanii pociąga za sobą liczne konsekwencje, wśród których najdotkliwsze są szkody zdrowotne, m.in.: zatrucia organizmu, infekcje, depresja. Szybkie tempo życia, postęp technologiczny i wzrost konsumpcji są również przyczyną uzależnienia od dopalaczy i innych środków zastępczych. Profilaktyka uzależnienia od narkotyków powinna zmierzać do wytworzenia pozytywnych wzorców w domu rodzinnym. Rodzina powinna stanowić silne oparcie dla młodych osób, zagrożonych niebezpieczeństwami cywilizacyjnymi.

Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych. Niezmiernie istotne jest również wzmacnianie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek.

Niniejszy dokument zawiera plan działań w zakresie profilaktyki uzależnień i rozwiązywania problemów wynikających z nadmiernego spożycia alkoholu, przeciwdziałaniu narkomanii i uzależnieniom behawioralnym będących kontynuacją działalności z lat poprzednich oraz dodanych nowych zadań i jest zgodny z założeniami:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 roku poz. 1119, 2469, z 2022 roku poz. 24, 218);
2. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1956, 2469);
3. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 roku poz. 2050, z 2021 roku poz. 2469).

Kierunki działania określone w Programie zgodne są z projektem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA

Gmina Zakrzew jest gminą wiejską w powiecie radomskim w województwie mazowieckim.

Według danych z ewidencji ludności Gmina Zakrzew na dzień 31.10.2021 roku liczyła 13 301 mieszkańców (w 2020 roku było 13 171 mieszkańców), w tym 10 218 osób pełnoletnich (w 2020 roku było 10 155 osób pełnoletnich). Ze względu na położenie Gminy Zakrzew – w bezpośrednim sąsiedztwie Radomia, można zaobserwować duży napływ nowych mieszkańców. Problem uzależnień dotyczy jednak nie tylko większych aglomeracji, dotyka także mniejsze miejscowości. Młodzi mieszkańcy Gminy Zakrzew są narażeni na szkodliwy wpływ alkoholu, substancji psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych w tym samym stopniu, co ich koledzy mieszkający w miastach.

Na terenie gminy znajduje się 29 punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonego do spożywania poza miejscem sprzedaży oraz 4 punkty gastronomiczne. W ciągu ostatnich lat ilość punktów sprzedaży alkoholu przeznaczonego do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepów) stopniowo spadała (35 w 2015 roku, 34 w 2016 roku, 31 w 2018 roku, 28 w 2019 roku). Natomiast w 2020 roku przybył jeden sklep sprzedający alkohol poza miejscem sprzedaży i ta sama ilość była w tym roku. Jednocześnie zwiększyła się ilość lokali, w których podawany jest alkohol (1 w 2014 roku, 2 w 2015 i w 2016 roku, 3 w 2017 roku, 4 w 2019 i w 2020 roku). W listopadzie 2021 roku do Urzędu Gminy wpłynął wniosek o wydanie zezwolenia dla piątego punktu gastronomicznego. Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na ok. 310 mieszkańców pełnoletnich - podobnie jak w 2020 roku (w 2019 roku przypadał na ok. 315 mieszkańców pełnoletnich). Jest to wyższa wartość niż średnia krajowa (według danych statystycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2020 rok – 301, więcej niż w 2019 roku – 297).

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mogą szukać pomocy w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest motywacja osób uzależnionych do podjęcia leczenia i wskazanie sposobów na przezwycięzenie problemu uzależnienia. Według danych GKRPA liczba wniosków kierowanych do sądu jest wartością zmienną (11 w 2016 roku, 4 w 2017 roku, 10 w 2018 roku, 16 w 2019 roku, natomiast 3 w 2020). Na dzień 30 listopada 2020 roku w toku prowadzonego postępowania przeprowadzono rozmowy motywujące z 4 osobami uzależnionymi (w 2018 roku było 25 osób, w 2019 roku - 15 osób) oraz 8 członkami ich rodzin (w 2018 roku było 25 członków rodzin, w 2019 roku – 16 członków rodzin). Niestety można zauważyć spadek zainteresowania szukaniem pomocy osób uzależnionych oraz otoczenia rodzinnego, w którym żyje człowiek uzależniony.

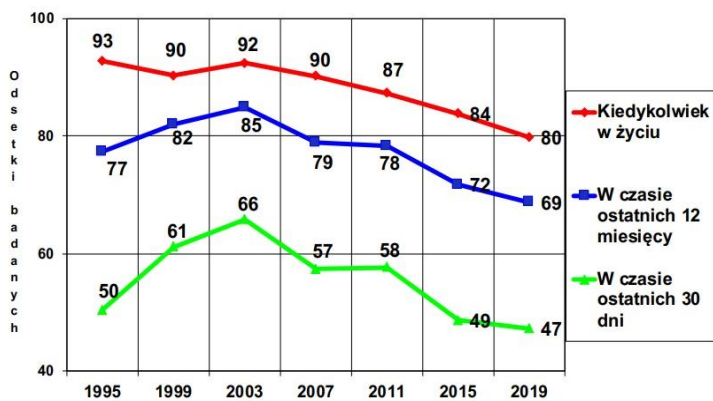
Według wskaźników PARPA ogólna liczba, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego na terenie województwa mazowieckiego w 2020 roku wyniosła 1 295 osób.

Osoby dotknięte przemocą oraz członkowie ich rodzin mogą liczyć na wsparcie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, które według swoich kompetencji udzielają wsparcia dla indywidualnych przypadków przemocy, prowadzą działania

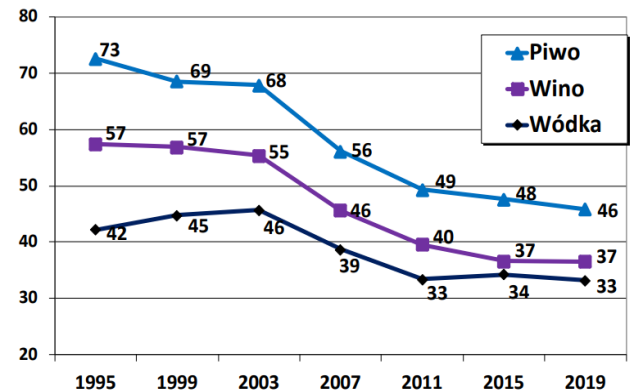
interwencyjne oraz wspierająco- terapeutyczne. Do końca listopada 2020 roku odnotowano 30 przypadków wszczęcia procedury Niebieskiej Karty oraz objęto 27 rodzin działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego.

Ze względu na charakter problemów alkoholowych niezwykle istotna jest działalność profilaktyczna, skierowana do dzieci i młodzieży. Badanie ESPAD przeprowadzone w 2019 roku daje obraz tego, że wśród młodzieży wyraźny jest trend spadkowy zachowań ryzykownych związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych. Młodzież coraz rzadziej kupuje napoje alkoholowe, a jeśli już decyduje się to najczęściej jest nim piwo, najrzadziej – wino. Zmniejsza się także odsetek postrzegania dostępności alkoholu jako łatwego do zdobycia. Wiąże się to z większą świadomością młodych ludzi, wynikającą z działań profilaktycznych w szkołach oraz ze zwiększeniem odpowiedzialności sprzedawców napojów alkoholowych. Dane te wynikają z poniższych wykresów:

Picie napojów alkoholowych (odsetki uczniów w wieku 15-16 lat)

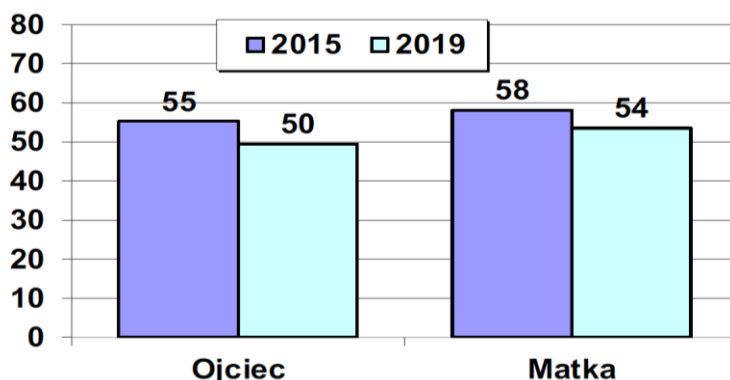

Postrzeganie dostępności napojów alkoholowych (odsetki uczniów wieku 15-16 lat, którzy wybrali odpowiedź: „bardzo łatwe do zdobycia”)

Większość młodych osób zdaje sobie sprawę ze szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z picia alkoholu. O stopniu ryzyka w znacznym stopniu decyduje wzór picia. Według badania ESPAD w 2015 roku odnotowano zahamowanie tendencji spadkowej traktowania picia alkoholu jako zachowania bardzo ryzykownego. Natomiast w 2019 roku nastąpił wzrost świadomości młodzieży w przypisywaniu każdemu ze wzorów picia alkoholu duże ryzyko.

Brak pozwolenia ze strony rodziców na picie napojów alkoholowych (odsetki uczniów w wieku 15-16 lat)

Badania ESPAD wykazały również, że w 2019 roku w stosunku do 2015 roku rodzice młodych osób wykazali się bardziej liberalnym podejściem do picia alkoholu. Niestety może to budzić obawy o trwałość pozytywnego trendu w rozpowszechnianiu picia przez młodzież.

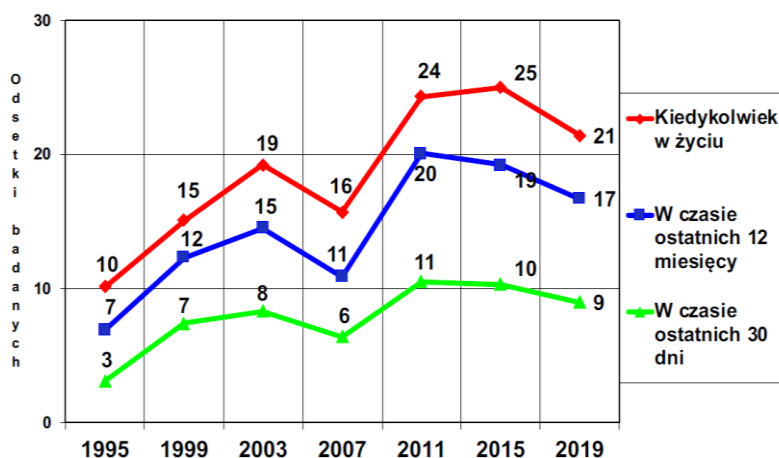
Szczególną uwagę należy zwrócić na narkomanię, która jest poważnym problemem społecznym i wymaga odpowiedniej interwencji. Przede wszystkim niebezpieczne są nowe substancje psychoaktywne, tzw. „dopalacze”, które są stosunkowo łatwiej dostępne i w przekonaniu zarówno młodych ludzi, jak i ich rodziców, mniej niebezpieczne.

Z badania ESPAD przeprowadzonego w 2019 roku wynika, że wśród polskiej młodzieży starszej oraz w wieku 15-16 lat zmalało używanie przetworów konopi do 21%. Potwierdza to tezę o odwróceniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi.

Do 2015 roku wśród badanej młodzieży była tendencja wzrostowa: w 2007 roku zażywanie przetworów konopi kiedykolwiek w życiu deklarowało 16%, w 2015 roku – 25%.

Dane te wynikają z poniższego wykresu:

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy używali przetworów konopi

Jednocześnie w grupie 15-16 latków można zauważyć spadek zażywania dopalaczy (11% zażywało dopalacze kiedykolwiek w życiu w 2011 roku, 10% w 2015 roku, 5% w 2019 roku). Nie oznacza to jednak spadku negatywnych zjawisk, którym należy przeciwdziałać. Główny Inspektor Sanitarny ostrzega przed bardzo niebezpiecznym dopalaczem, który trafił na polski rynek. Narkotyk pod nazwą etazen jest wyjątkowo toksyczny oraz ma dużą siłę działania. Jest około 60 razy mocniejszy niż morfina. Środek jest sprzedawany w postaci proszku, ale może też przybierać postać suszu do palenia, liquidu do e-papierosa oraz spraya donosowego.

Dlatego istnieje potrzeba szeroko zakrojonej działalności profilaktycznej, która umożliwiłaby nabycie kompetencji do przeciwstawienia się temu zagrożeniu. Najlepsze efekty w tym zakresie przynoszą działania skierowane do młodzieży, stąd największy nacisk został położony na działania adresowane do tej właśnie grupy. Jednocześnie Program zakłada działania edukacyjne skierowane do rodziców, jako grupy, która ma zasadniczy wpływ na zachowanie młodzieży. Pamiętajmy, każdy stosownie do swej roli społecznej, powinien ponosić współodpowiedzialność za zapobieganie uzależnieniom i promocję zdrowia.

W latach 2018-2019 gmina Zakrzew uczestniczyła w ogólnopolskiej diagnozie uczniów w ramach kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”. W badaniu ankietowym wzięli udział uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych. Analiza przedstawionych wyników badania sugeruje, że wśród młodych mieszkańców gminy cały czas pojawia się problem zażywania dopalaczy, palenia marihuany i spożywania napojów alkoholowych, w szczególności piwa. Znaczącym problemem jest również nieodpowiedzialne korzystanie

z internetu. Przedstawione obszary problemów społecznych wymagają, oprócz prowadzonej w środowisku szkolnym profilaktyki uniwersalnej i selektywnej, edukacji rodziców w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Dzieci z rodzin alkoholowych objęte są szczególną opieką w świetlicach wiejskich znajdujących się na terenie gminy Zakrzew. Z szacunkowych danych wynika, że niemalże 15% uczestników zajęć świetlicowych pochodzi ze środowisk patologicznych.

Zmieniający się obraz demograficzny gminy, a w szczególności zwiększenie odsetka ludzi starszych (w roku 2010 10,9% mieszkańców gminy było w wieku emerytalnym, w 2015 12,2%, w 2018 13,2%, w 2020 już 14%, a w 2021 14,3%), wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na tę grupę ze względu na fakt, że wykluczenie społeczne, wynikające z czynników rodzinnych lub logistycznych, również może stać się przyczyną uzależnienia. Włączenie seniorów w życie społeczne jest wyjątkową i potrzebną formą profilaktyki.

Niepokojącym zjawiskiem dającym się zauważyć na terenie naszej gminy, jak i w skali całego kraju jest dynamiczny wzrost sprzedaży butelek o pojemności 100–300 ml z mocnym alkoholem. W wyniku nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z początkiem 2021 roku wprowadzono podatek od napojów alkoholowych poniżej 300 ml objętości, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – tzw. „małpek”. Połowa wpływów z tego tytułu trafia do NFZ, połowa do gmin.

Gmina przeznacza te środki, na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu i ma odzwierciedlenie w Programie. Wprowadzona dodatkowa opłata na produkty szkodliwe dla zdrowia wpływa na indywidualne wybory konsumentów, które powinny być dokonywane świadomie i w kierunku prozdrowotnym. W Polsce sprzedaje się dziennie nawet trzy miliony „małpek”, z czego jedna trzecia z nich jest kupowana do południa najczęściej w piątek i sobotę.

Według badań CEBOS przeprowadzanych w grudniu 2019 roku do konsumpcji alkoholi wysokoprocentowych w butelkach o małych pojemnościach przyznają się częściej mężczyźni niż kobiety, osoby między 18 a 24 rokiem życia oraz robotnicy.

Wśród bezrobotnych, emerytów, gospodyń domowych i badanych praktykujących religijnie kilka razy w tygodniu deklarowany odsetek sięgających po „małpki” jest znikomy (do 3%).

Wszystkie dane statystyczne stanowią bardzo ważny punkt odniesienia podczas planowania działań profilaktycznych i edukacyjnych, które mają na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi. Należy pamiętać o tym, że pomocy i dostarczania wiedzy na temat uzależnień wymagają nie tylko dzieci oraz młodzież, ale także często ich rodzice, osoby dorosłe. Pomagać to nie tylko minimalizować skutki spożywania alkoholu ale przede wszystkim zapobiegać, czyli edukować, uświadamiać, wskazywać alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu, radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, konfliktowymi.

Termin „uzależnienie” do niedawna był kojarzony głównie z alkoholem, narkotykami oraz papierosami. Obecnie o uzależnieniach mówimy także w kontekście uzależnień behawioralnych, w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Uzależnienie behawioralne polega na niekontrolowanej potrzebie wykonywania danego zachowania mimo świadomości jego negatywnych konsekwencji. Lista czynności, które można określić jako uzależnienia behawioralne, jest długa i na bieżąco modyfikowana. Należy wśród nich wymienić: hazard, zakupoholizm, bulimia, anoreksja, zaburzenia odżywiania, pracoholizm,

uzależnienie od używania komputera i gier komputerowych, sieciorholizm – uzależnienie od używania sieci internetowej, fonoholizm – uzależnienie od telefonu komórkowego i inne.

Liczbę Polaków w wieku 15+ uprawiających obecnie patologiczny hazard szacuje się na ok. 27 tys. osób. Również obserwuje się stały wzrost liczby czasu spędzanego w internecie, głównie przez polską młodzież. Według danych umieszczonych w „Raporcie z ogólnopolskiego badania uczniów” z 20.01.2022 roku wynika, że obecnie nastolatki spędzają w sieci średnio 4 godziny i 50 minut dziennie (2014 r. – 3 godz. 40 min., 2018 r. – 4 godz. 12 min.). W dni wolne od zajęć szkolnych czas ten wydłuża się średnio do 6 godzin i 10 minut. Co 6 nastolatek w dni wolne intensywnie korzysta z internetu w godzinach nocnych – po 22:00. Co trzeci nastolatek (33,6%) ma objawy problemowego używania internetu, a trzech na stu – osiąga bardzo wysokie wskaźniki problemów (3,2%) – objawiających się bólem w nadgarstku lub karku spowodowanym używaniem smartfona, zawroty głowy, pogorszenie wzroku, zmęczenie, niewyspanie. 64,1% nastolatków przyznaje, że powinna mniej korzystać z telefonu. Co trzeci nastolatek (31%) przyznaje, że nie jest w stanie funkcjonować bez smartfona, a 50,2% podaje, że korzysta z telefonu dłużej niż zamierzała.

Dlatego ważne jest, aby rodzic dostrzegał różnicę pomiędzy tym, co dziecko lubi robić, od tego, nad czym straciło kontrolę. Czynnikiem chroniącym dziecko przed zachowaniami ryzykownymi, które mogą prowadzić do uzależnień behawioralnych, są m. in. bliskie relacje z rodzicami. Na przykład nadmierne korzystanie z gier komputerowych często wynika z braku kontroli rodzicielskiej i nudy. Widząc skalę zagrożenia Program zakłada działania edukacyjne, szkoleniowe, informacyjne i profilaktyczne, które umożliwiłyby nabycie umiejętności do przeciwstawienia się współczesnym uzależnieniom.

Pomagać to również podejmować działania polegające na kształtowaniu prawidłowych postaw życiowych, czy w przypadku presji otoczenia, uczyć umiejętności mówienia „nie” wszelkim używkom.

CELE PROGRAMU

Zasadniczym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez minimalizowanie szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych poprzez:

- promocję zdrowia psychicznego dostosowaną do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- zapobieganie powstawaniu nowym problemom alkoholowym i narkomanii,
- ograniczenie dostępności do alkoholu i substancji psychoaktywnych poprzez kreowanie lokalnej polityki w tym zakresie,
- ograniczenie zjawiska narkomanii, picia alkoholu i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez młodzież,
- zmniejszenie skali oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym,
- zwiększanie kompetencji w obszarze zapobiegania problemom emocjonalnym i psychicznym szczególnie wśród uczniów,
- wspieranie tworzenia alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży,
- tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji zadań programu,
- edukacja publiczna o konsekwencjach nadużywania substancji uzależniających, promocja zdrowego stylu życia,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, zajmujących się problematyką uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy w środowisku rodzinnym
- zwiększenie dostępności świadczeń i programów dla osób uzależnionych i współuzależnionych w zakresie leczenia i rehabilitacji.
- wspieranie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach alkoholowych we współpracy z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ADRESACI PROGRAMU

Ze względu na specyfikę i szeroki zasięg problemu alkoholowego adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Zakrzew, a w szczególności następujące grupy osób:

- osoby uzależnione od alkoholu oraz osoby nadużywające substancji psychoaktywnych a także pijące ryzykownie i szkodliwie,
- dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych alkoholizmem),
- rodziny (w tym osoby współuzależnione) oraz najbliższe otoczenie osób z problemem alkoholowym,
- dzieci młodzież potrzebująca profilaktyki przed uzależnieniami behawioralnymi,
- mieszkańcy gminy zagrożeni wykluczeniem.

ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY

Realizatorem Programu jest Wójt Gminy Zakrzew za pośrednictwem Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W realizacji Programu uczestniczą:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Komisariat Policji,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewie,
- Świetlice wiejskie,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie
- Placówki oświatowe, zobowiązane do tworzenia i realizacji szkolnych programów profilaktycznych,
- Organizacje pozarządowe i parafie z terenu gminy.

ROZDZIAŁ II

ZADANIA PROGRAMU

Lp.	Cel operacyjny	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1	2	3	4	5	6
I.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem	1. Finansowanie działania Punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin – wsparcie psychologiczne i motywowanie do podjęcia leczenia, udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy	Psycholog PIK Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	I-XII 2022 r.	Liczba udzielonych porad Liczba osób, którym udzielono porady (w tym osoby uzależnione, współuzależnione DDA)
		2. Wnioskowanie o leczenie na podstawie zgromadzonej dokumentacji, wywiadów środowiskowych, danych z Ośrodka Pomocy Społecznej i Policji oraz podań	Przewodnicząca GKRPA	I-XII 2022 r.	Liczba wniosków o leczenie
		3. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych, pomocy, sprzętu niezbędnego do prowadzenia Punktu informacyjno-konsultacyjnego	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Ilość zakupionych materiałów i sprzętu
II.	Upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych	1. Dystrybuowanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz prowadzenie lokalnych kampanii	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły i świetlice	I-XII 2022 r.	Ilość zakupionych materiałów Liczba przeprowadzonych kampanii

		2. Promowanie działań profilaktycznych, szczególnie mających na celu organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży jako alternatywnej formy używania środków zmieniających świadomość	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
III.	Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym stosując działania edukacyjno – informacyjnej	1. Prowadzenie skutecznych strategii profilaktycznych podnoszących kompetencje radzenia sobie ze stresem, twórczego myślenia oraz budowania dobrych relacji	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
		2. Wspieranie aktywności fizycznej jako alternatywnej formy obniżającej poziom korzystania z internetu i gier komputerowych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
IV.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	3. Udzielanie porad i pomocy psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie w PIK	Psycholog	I-XII 2022 r.	Liczba porad Liczba osób, którym udzielono porad, będących sprawcami lub ofiarami przemocy w rodzinie
		4. Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba dzieci z rodzin alkoholowych, biorących udział w zajęciach świetlicowych
		5. Finansowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba uczestników szkoleń

V.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie problematyki uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży	1. Prowadzenie w szkołach podstawowych programów profilaktycznych oraz warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Pełnomocnik ds. RPA Dyrektorzy szkół	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych programów Liczba osób biorących udział w zajęciach
		2. Wspieranie działań profilaktycznych, polegających na organizowaniu zajęć sportowych i pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach spędzenia wolnego czasu	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły i świetlice	I-XII 2022 r.	Liczba uczestników zajęć (w tym ze środowisk zagrożonych uzależnieniem)
		3. Wyposażenie świetlic wiejskich i szkolnych w sprzęt i materiały służące do prowadzenia zajęć profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą z terenu gminy	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły i świetlice	I-XII 2022 r.	Liczba doposażonych placówek
		4. Organizacja we współpracy ze szkołami i świetlicami wiejskimi przedsięwzięć, mających na celu promocję zdrowego, wolnego od używek stylu życia oraz asertywnych zachowań i właściwych postaw społecznych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników zajęć imprez
		5. Wspieranie wolontariatu	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników
		6. Organizacja i finansowanie szkoleń dla realizatorów programu	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2021 r.	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń

		7. Organizacja przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym skierowanych do dzieci i młodzieży, mających na celu zagospodarowanie czasu wolnego w okresie wakacji	Pełnomocnik ds. RPA	Wakacje letnie 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników
		8. Udostępnianie literatury z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminnej bibliotece	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022r.	Liczba zakupionych publikacji Liczba użytkowników zbioru
		9. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych kampanii
		10. Kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
		11. Działalność edukacyjna w zakresie profilaktyki uzależnień skierowana do rodziców	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
		12. Upowszechnianie informacji edukacyjnych na temat działań o przeciwdziałaniu używania środków odurzających	Pełnomocnik ds. RPA Szkoły i świetlice wiejskie	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych programów Liczba osób biorących udział w zajęciach
VI.	Przeciwdziałanie uzależnieniom poprzez prowadzenie działalności edukacyjno – informacyjnej dla osób dorosłych	1. Wspieranie działań profilaktycznych, mających na celu zapobieganie szkodliwemu używaniu alkoholu i innych substancji psychoaktywnych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
		2. Wspieranie działań promujących zdrowy styl życia, aktywne	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przedsięwzięć

		spędzanie czasu wolnego oraz radzenia sobie ze stresem i kryzysem psychicznym			
VII.	Czuwanie nad przestrzeganiem zasad wydawania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży oraz ich kontrola	1. Kontrola obiektów handlu w zakresie przestrzegania warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych określonych w ustawie i ewentualne cofanie zezwoleń w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości	Przew. Komisji	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych kontroli Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
		2. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, przygotowanie i kolportaż materiałów edukacyjno-informacyjnych	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć Liczba odbiorców działań
		3. Czuwanie nad prawidłową lokalizacją punktów sprzedaży alkoholu oraz opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż alkoholu	Przew. Komisji	I-XII 2022 r.	Liczba odbiorców działań
VIII.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień	1. Stała współpraca z Policją, Kościołem, GOPS, szkołami, przedstawicielami służby zdrowia w zakresie działań dotyczących rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	
		2. Współpraca z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Mazowieckim	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	

		Centrum Polityki Społecznej			
		3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie współorganizowania przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym i dotowanie zadań wynikających z zapisów Programu, a realizowanych przez te organizacje	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych konkursów ofert Liczba osób biorących udział w zajęciach
	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym przez integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego	1. Udzielanie pomocy wynikającej z ustawy o pomocy społecznej	GOPS	I-XII 2022 r.	Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć Liczba odbiorców działań
IX.	Ewaluacja działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień	2. Gromadzenie danych od realizatorów Programu	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	
		3. Realizacja badań ilościowych wśród młodzieży szkolnej, min.: ESPAD	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	
		4. Upowszechnianie standardów jakości w zakresie profilaktyki uzależnień	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	
		5. Analiza danych, ocena realizacji i sprawozdawczość w zakresie realizacji zadań Programu.	Pełnomocnik ds. RPA	I-XII 2022 r.	

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Realizacja Programu jest koordynowana przez Pełnomocnika Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego zadaniem jest:
 - a. Opracowywanie i koordynowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
 - b. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć, mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania napojów alkoholowych, profilaktyki zwalczania narkomanii, przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym oraz zwalczanie przemocy w rodzinie.
 - c. Planowanie, inicjowanie, koordynacja i ocena działalności w zakresie profilaktyki alkoholowej i zwalczania narkomanii.
 - d. Współdziałanie i koordynacja działalności instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów realizujących zadania Programu.
 - e. Udzielanie pomocy merytorycznej instytucjom i osobom realizującym zadania związane z profilaktyką uzależnień.
 - f. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej problematyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie.
 - g. Przygotowywanie umów na realizację zadań objętych programem profilaktyki i nadzór nad ich realizacją.
 - h. Prowadzenie spraw związanych z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym przygotowanie dokumentacji dotyczącej otwartych konkursów ofert, umów i ich rozliczanie.
2. Zlecenie realizacji zadań nastąpi zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2021 roku poz. 1956, 2469). Podmioty realizujące zostaną wyłonione w drodze konkursu ofert.
3. Jednostki realizujące poszczególne zadania zobowiązane są do przedstawiania informacji o stanie realizacji.
4. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii zostanie przedstawione Radzie Gminy Zakrzew do dnia 30 czerwca roku następnego po roku, którego dotyczy raport.

ROZDZIAŁ III

ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zakrzewie:

1. W budżecie Gminy zapewnia się środki na finansowanie GKRPA.
2. Członkowie komisji otrzymują wynagrodzenie zryczałtowane za udział w posiedzeniu komisji. Przewodniczącej Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 260 zł, członkom Komisji w wysokości 220 zł.
3. Podstawą do wypłaty wynagrodzenia jest udział członka komisji w posiedzeniu komisji potwierdzony podpisem na liście obecności.
4. Wypłata wynagrodzenia następować będzie w terminie do 30 dnia każdego miesiąca.
5. Członkom komisji przysługuje zwrot kosztów delegacji (diety, przejazdu, noclegi) na zasadach określonych dla pracowników z tytułu podróży służbowych na terenie kraju.

W poniższej tabeli przedstawiono plan wydatków dotyczących zadań realizowanych w ramach niniejszego Programu.

Lp.	Zadanie	§	Kwota
1	Wynagrodzenia bezosobowe	4170	40 000
2	Zakup usług pozostałych	4300	33 000
3	Koszty zatrudnienia pełnomocnika Wójta ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i profilaktyki uzależnień	4010	25 631
		4040	1 903
		4110	4 709
		4120	675
		4140	600
4440	832		
4	Zakup materiałów i wyposażenia	4210	37 203
5	Finansowanie szkoleń dla realizatorów niniejszego programu	4700	3 300
6	Finansowanie opłat sądowych	4610	3 750
7	Organizacja pozaszkolnych zajęć z programem profilaktycznym	2820	60 000
8	Dotacje na realizację przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym	2830	50 000
	RAZEM		261 603